

Izhaja
v ponedeljek, sredo
in petek.

Stane mesečno Din 7—
za inozemstvo Din 20—.
Posamezna številka
1 Din.

Račun poštno-čkovnega
zavoda števil. 10.666.

NOVA DOBA

Uredništvo
in upravištvo:

Celje

Strossmayerjeva ulica
pritličje.

Rokopisov ne vračamo.

Oglaš po tarifu.

Telefon Int. števil. 65.

Dvoje neprijetnih časopisnih glasov.

Narodna skupščina je odobrila zastavo našega vžigalčnega monopola za švedsko posojilo — gre za okroglo milijardo dinarjev — in v Beogradu je nastalo vsled tega v vladnih krogih veliko veselje in zadovoljnost. Od vseh strani se je naglašalo, kako je država dobila za nizke obresti lepo posojilo, s katerim se bode znebila nekaterih že starih in nujnih notranjih dolgov.

Veseli pa ni ostalo neskaljeno. V beograjski »Politiki« z dne 13. novembra je bil objavljen članek »Rentabilnost monopolskega zajma«, v katerem se je obžalovalo, da je finančni odbor to posojilo obravnaval brez strokovne razprave, kot politično vprašanje, tako da poslancem vladne večine ni preostalo ničesar drugega ko prikimati, drugače bi izrazili nezaupanje lastnemu finančnemu ministru. (To je tista nezdrava strankarska diktatura, ki povzroča toliko napak in gorja v političnem in gospodarskem življenju mnogih držav!) »Politika« je pisala nadalje, da se tega posojila ne sme ceniti samo po relativno ugodni obrestni meri (6% odnosno 6.94%, kakor se pač računa po kurzu ali po nominalu), temveč tudi po njegovi pravi rentabilnosti za upnika in po bremenih za našo državo in za našega konzumenta. Kajti to posojilo ni posojilo v pravem pomenu besede, temveč država (odn. monopolska uprava) daje tukaj švedskemu vžigalčnemu trustu (»Stabu«) koncesijo za prodajo, proizvodnjo, uvoz in izvoz vžigalic na dobo 30 let. Po pogodbi s trustom znaša prodajna cena za jedno škatljo vžigalic pri nas celo to dobo jeden dinar, odnosno odgovarjajočo valuto. Uprava monopola dobi od tega 66 par takse (iz katere vsote plača 6.94% obresti), 34 par za trust. Ako odhijemo od teh 34 para dve pari provizije za veleprodajo in 5 par za maloprodajo, ostane trustu 27 par. Sedaj se porabi v naši državi do 200 milijonov škatelj, iz čegar se da izračunati, da si je trust zasigural letni dobiček od 35 do 40 milijonov dinarjev. (Proizvodni stroški računani po 17—20 par, ostalo čisti dobiček.) Razume se, da bode dobiček pri naraščanju konzuma in prebivalstva še večji. »Za trideset let«, končuje članek v »Politiki«, »bode Stab zaslužil na tej operaciji najmanj celokupni iznos

vsote, katera je pod imenom posojila dana naši državi (kajti posojilo se ne vrača z omenjenim čistim dobičkom trusta, temveč posebej). Pri tem pa še ni vračunjen specijalen dobiček pri luksuznih vžigalicah in užigalnikih, ki se ob skromni kalkulaciji računa lahko tudi na 5 milijonov dinarjev letno. Razen tega je treba imeti pred očmi, da se koncesija prične že 1. decembra, dočim se bode posojilo izplačalo v celoti še le v 16 mesecih.

Pod tako neugodnimi pogoji so tedaj naši hegemonisti zaključili to posojilo. Vladni poslanci so morali zanj glasovati, opozicijo so pa nagnali iz parlamenta. Vidi se, kako potrebna je v vsakem takem zboru stvarna, četudi ostra kritika opozicije — in vidi se, kako neprijetna je bila našim hegemonistom, kajti cela država je prepričana, da se tako slabe kupčije sklepa samo takrat, kadar ima kdorkoli na njih svoj poseben interes.

Ta kritika je sicer res neprijetna, pa ni tako nevarna, kajti tetka »Politika« je koncem koncev vendar vladni list. Včasih pa mora zarohneti, da ji ostane nekaj naklonjenosti tudi iz opozicijskih krogov. In nič se ne ve, če ne gre za nevoščljivost kake druge posredovalske skupine. Za naš politični in še bolj finančni ugled v inozemstvu pa je veliko bolj neprijeten članek v pariškem »Quotidienu« pod naslovom: »Skandal, katerega je treba objaviti. Ali se bode Srbija vedno umikala svojim najsvetanejšim obvezam?« List pravi, da se bode kmalu v Haagu reševalo vprašanje srbskih predvojnih dolgov, ki so napravljeni na Francoskem od 1. 1895 do 1913. Ta posojila je kraljevina Srbija zagarančirala s srbskimi monopoli. Francoski upniki da so se smatrali toliko bolj sigurne, ker jim je tudi srbski zakon dal že pri prvem posojilu jasno in formalno zagotovilo, da se monopoli ne bodo nikoli zastavili za kako drugo posojilo. In »Quotidien« konstatira v nadaljnjih izjavanjih, da je švedski trust takoj dobil za svoje posojilo monopolsko garancijo, kar ne koristi francoskim štedilcem. »Quotidien« pravi po nekaterih hudih napadih končno: »Kar je nedelikatno med privatniki, je nedeliktano tudi v odnosih med narodi.«

Ne vemo, če bode došlo na vse te konstatacije kako uradno pojasnilo. Dobro bi bilo, ako bi ga g. dr. Korošec podal, da se mu ne bode zopet v isti »Politiki« očitalo nesposobnosti.

Položaj Nemcev v Sloveniji.

Nemci v naši oblasti ne dajo miru. Ne le v svojem domačem celjskem glasilu, kateremu sta zadnji čas začela sekundirati sicer nemško pisana, vendar pa v slovenskih in hrvaških rokah se nahajajoča dnevnik »Marburger Zeitung« in zagrebški »Morgenblatt«, temveč tudi v avstrijskih in nemških listih vpijejo, kaj so vse v Sloveniji »zgubili«. Sentiljski distriktni zdravnik dr. Morocutti, čegar mati je bila notabene Slovenka, je napisal celo knjigo »Grossdeutschland und Jugoslawien« o zatiranju naših Nemcev in jo je razširil, kolikor je le mogel, po nemško govorečem inozemstvu. V tej knjigi pravi, da se Nemcem v Sloveniji ne godi nič bolje ko Nemcem na južnem Tirolskem, samo da evropska javnost tega tako ne pozna. Vsakomur je sicer znano, kako barbarski postopajo Italijani z Nemci na južnem Tirolskem, toda v Sloveniji ni po Morocuttijevi trditvi nič boljše!

Dr. Morocutti pravi, da je število Nemcev v Sloveniji padlo od 106 na 39 tisoč. Nemci da še sicer imajo popolnoma nemške razrede na osnovnih šolah, toda to niso več samostojne nemške šole (kje smo jih imeli Slovenci preje po pomemčenih mestih kljub večini v deželi), temveč samo paralelni razredi na slovenskih šolah. Nadalje, da so zgubili Nemci vse meščanske šole, sedem nemških srednjih šol, gimnazij in realk, in tri nemška učiteljska. Potemtakem se more govoriti samo o groblju nemškega šolstva v Sloveniji!

Tu je treba znova naglasiti, da zahteva dr. Morocutti, da bi se naj neznačni nemški diaspori v Sloveniji na ljubo nadaljevali prejšnji avstrijski pomemčevalni kurz v našem šolstvu! Mi bi naj dali tem svojim gospodarskim krcosom (tako se lahko reče, če se samo pomisli, kako sramotno plačujejo nemška velepodjetja slovenske delavce) svojo deco pomemčevati. Kateri koroški Slovenec bi smel brez kazni ziniti enako nesramnost?

Pa da se odgovori podrobno. V Sloveniji so bili ukinjeni nemški otroški vrtec, ki so služili germanizaciji slovenskih otrok. V teh vrtec se je polagalo slovenski deci v srca sovraštvo do vsega, kar je slovenskega, še predno so šli v ljudske šole, kjer jih je zo-

pet čakala jata nemškutarskih učiteljev — odpadnikov, ki so za judežve groše nadaljevali rabeljsko delo nad slovensko deco. Kam je to vodilo, kaže to, da danes odrastli slovenski ljudje okrog takih bivših pomemčevalnic ne znajo niti slovenski pisati, da, še več, da ne znajo sploh drugače pisati kakor v gotici!

Morocutti trdi, da se je število Nemcev zmanjšalo v Sloveniji za 67 tisoč. No, klali jih nismo, zažigali jim tudi nismo kakor koroški Nemci našim rojakom. Zginilo je mnogo nemških uradnikov in nastavlencev, ki že pred vojno niso spadali v slovensko deželo. Toda teh je bilo z rodbinami vred znabiti nekaj tisoč. Ostali »Nemci« pa so zginili pri ljudskem štetju, ki se ni več pri nas vodilo po glasovitem »občevalnem jeziku«. Žal nam je, toda pri nas je gotovo tudi Morocuttijeva ali dr. Skobernetova dekla v Celju pravilno vpisana za Slovenko, četudi morda še govori z gospodo v nemškem jeziku. Toda ta docela naraven popravek smatra gospod Morocutti in z njim mnogo nepoučenih Nemcev v inozemstvu za krvavo krivico.

Ali bi tu znova naštevati, koliko svojih šol imajo kompaktno naseljeni koroški Slovenci?

Kar se tiče srednjih šol, je stvar v naši oblasti pač jako enostavna. Razun štirih nižjeginnazijskih razredov v Celju, pa še to »slovensko-nemških«, in istotako »slovensko-nemških« paralel na gimnaziji v Mariboru nismo ničesar imeli. Če so potem državne srednje šole dobile svoj naravni slovenski značaj, ni to ničesar slabega, najmanj pa se je s tem zgodila krivica Nemcem, ki na pr. v Celju in vsej okolici nimajo otrok niti za jeden osnovnošolski razred, kamoli še za gimnazijo.

Ako bi šlo tu le za obično laganje sicer maloštevilnih hujšakačev, bi se človek zanj ne zmenil. Ampak gre tu za organizirano propagando, da med nami in sosednim nemškim narodom ne more priti do pravega miru. Zato je treba biti vedno na straži ne le iz notranjepolitičnih, temveč tudi iz zunanjepolitičnih razlogov. To bi morale zlasti upoštevati oblasti naše narodne države.

Razširjajte „Novo Dobo“!

Oče Kondelik in ženin Vejvara

Češki spisal Ignát Herrmann.

10

Z avtorjevim dovoljenjem poslovenil Stanjko Svetina.

»Gospod Vosk«, se je branil mladi možiček z naočniki, »tak ton je proti vsem načelom »Nagljev«! To je nekolegijalno: ne zložite si jezika! ...! Naše staro geslo je: jeden za vse, vsi za jednega!«

Očividno je bilo, da ste tu dve stranki: ena, ki je hotela ohraniti čast praporu »Nagljev« in zadovoljiti vse dame — druga, ki je hotela imeti pri politiki »proste roke«.

Predsednik se je odločil za nagel in strašljiv čin, odpel je znak z leve rame, zvil trak in je rekel navidezno hladno:

»Gospoda, nočem biti odgovoren za noben fiasko in nočem biti deležen tega! Ako nismo solidarni, se odpovem tej funkciji in odidem!«

Razume se, da je imela ta grožnja svoj učinek. Popadli so ga drugi štirje odborniki, iztrgali so mu trak, pripeli mu ga siloma na ramo (predsednik je vedel, da se ne zgodi drugače) in obrnivi se k upornemu gospodu Vosku, so proglasili:

»Gospoda, to je stvar prihodnje odbojve seje — ampak tukaj gre za solidarnost — razumete, gospoda, solidarnost!«

»Izvrstno!« je zaklical mali možiček z naočniki. »Solidarnost!«

In zadovoljen z zadoščenjem, ki ga je dobil predsednik, si je dostojno vihal nepodložne, uporne brke.

Vejvara ni počakal tega konca. Že prej je odnesel pete, pribežal v dvorano in sklenil, da ne stopi v predsobo brez važnega vzroka, da ga ne bi napadli. Hotel je tudi biti solidaren, ampak glavno, kar si je vtepel v glavo, je bilo, da razdeli svoje plesne tako, da bo največji del pripadal ljubki mladenki v vijoličasti obleki, s kostanjevimimi lasmi, s temi rjavimi očmi, pri katerih pogledu mu je bilo tako čudno — prečudno.

Odmor je minil, pijanist je zopet nastopil in je sedel h klavirju, in stroj je zaigral mično polko. Gospod Vejvara je nameril korake k Pepici.

Ampak še predno je prišel — je bila Pepica že v kolu. Prehitel ga je mali možiček z naočniki. Ali je to napravil deklamator »zemlje dedinske« nalašč, da bi hotel s tem Vejvaro prisiliti, da bi se podvrgel dolžnosti ostalih »Nagljev«?

Gospoda Vejvara je skoro zbledel v srce. Danes je videl Pepico prvič — nevedoč, kdo je, odkod je — prvič je z njo plesal, nekoliko besed z njo spregovoril, toda sedaj, ko mu jo je vzel drobni možiček, mu je bilo, kakor da

bi mu bil kdo ukradel drag, neprecenljiv zaklad.

Vendar se je udal v usodo. Poklical je najbližje dekle in se uvrstil v kolo. Ampak ah — kje je bila slast prvega valčka!

In ko je plesal, je vedno vpiral oči na stol, katerega je bila neznanca zapustila, in vedno se je vrtel blizu nje, da bi mogel takoj sebi vsiljeno plesalko odstaviti, kakor hitro tekmeč posadi »vijoličasto«. In ko se je tako zgodilo, je bil Vejvara na mestu kakor strela, in obraz se mu je svetil od sreče, ko je zopet vrtel Pepico po dvorani. Tudi Pepici je bil Vejvara bolj všeč kot drobni možiček.

Polka se je končala, Vejvara je privedel Pepico k mamiči. A tu se gospa Kondelikova ni mogla zdržati, da ne bi vprašala:

»Ampak, mili gospod, kako je to, da je prišlo tako malo gospodov?«

In dobrodušni Vejvara je razjasnjeval:

»To je tako, milostljiva gospa — pri naših venčkih morajo gospodje plačati goldinar vstopnine — za to jih je toliko ostalo doma. Toda dame pridejo navadno vse, ker jim ni treba plačati nič vstopnine...«

Obličje gospe Kondelikove se je pokrilo z neodločnim izrazom in gospodu Vejvaru se je zdelo, da je napravil neko nerodnost. Bilo mu je že dosti gorko od plesa, toda pogled gospe Kondelikove ga je še le polil s kropom.

In hitel je, da bi popravil, kar se mu je zaletelo:

»Že lani je bil v odboru postavljen predlog, da bi tudi dame plačale vstopnino — vsaj polovično — toda ta predlog je propadel z veliko večino, zakaj vsi izkušenejši člani so ugovarjali, češ, da bi potem dame zopet ostale doma, ko bi morale plačati in —«

Gospod Vejvara ni dokončal. Zakaj komaj je izrekel te besede, je čutil, da je zagazil še v gostejšo gnojnico. Na tistem se je stresal za ušesa in obupno je klicalo v njem: Zakaj pa jaz, nesrečni Vejvara, sploh razjasnujem! Zakaj ne molčim! Zakaj pa razkladam stvari, katerih me nihče ni vprašal!

»No, no — ni menda bilo tako hudo, mili gospod. Ako žrtvujejo dame toliko za toaete in za izvoščike, bi jih ne ubila tudi vstopnina, in ako vedo, da gredo v pošteno družbo, bi gotovo plačale tudi ta goldinar...«

Gospod Vejvara je razumel in poljubil bi bil roko sočutno gospe, da mu je tako pomagala iz zadrege. Kakor človek, ki se potaplja, se je poprijel ponujene bilke in je hitro govoril:

»Seveda, milostljiva gospa, to je tudi moje mnenje, ki sem ga zavzemal. Saj naš krožek ve, s kakim občinstvom računa, ker vabimo samo boljše rodbine in vemo, kako delajo s svojo navzočnostjo naše večere prijetne in zabavne, in ko bi naš deficit zrastle z vsako damo še za goldinar — zakaj »Naglj« so imeli vedno le deficit od

Novi državni proračun

je predložil finančni minister dr. Niko Subotić Narodni skupščini v soboto dne 17. novembra. Proračun se deli kot lani na dva dela: jeden obsega splošni državni proračun, ki izkazuje dohodkov 7.829.888.071, izdatkov pa 7.829.839.786. Drugi del pa obsega državna podjetja (železnice, pošte, rudnike, monopole, tiskarne, gledališča, bolnice, razredno loterijo, žrebčarne, banke itd.), ki izkazuje dohodkov 6.631.478.385 in izdatkov 4.328.383.096 dinarjev. Prebitek gre v splošni državni proračun. Proračun je odkazan finančnemu odboru Narodne skupščine, ki ga bode obdelal predvidoma do konca februarja 1929. Finančni minister izjavlja, da je proračun realen in da je v njem uvedeno načelo največjega štedenja (kakor po navadi, za prečanske kraje namreč). Letošnji proračun je skupno za cca 578 milijonov večji ko lanski. O podrobnostih bomo še poročali. — Seje Narodne skupščine so prej ko slej slabo obiskane in so sedaj zopet odgojene vsled »pomankanja materiala« do 26. novembra.

Italijani o organizaciji naše armade.

Milanski list »Sera« razpravlja obširno o jugoslovanski armadi in njeni organizaciji. V tem članku se pravi med drugim: »Na koncu vojne srbske armade skoraj več ni bilo(?). Začetek reorganizacije jugoslovanske armade pada v l. 1923, vsled močne francoske podpore. Od tedaj se nahajamo pred jako resno vojaško formacijo. Skoraj vsak teden izkrcavajo francoske ladije v jugoslovanskih lukah cele ladije vojnega materiala(?) Tudi Čehoslovaška podpira z ozirom na svoje zveze s Francijo jugoslovansko oboroževanje. Ker Nemčija ne sme izdelovati vojnega materiala, uvaža v Jugoslavijo na pol izdelan material. Na ta način se je Jugoslavija brzo oborožila in je na sijajen način napolnila svoja skladišča. Ta posel še ni dogotovljen in se hitro nadaljuje. Da bi pa ne bila popolnoma odvisna od inozemstva, ustvarja jugoslovanska država vojno industrijo doma. Surovin ima dovolj, romunski petroleji in benzin je pred vrati. Generalni štab se tudi zelo trudi, da te ugodnosti izkoristi. Nedavno so bili postavljeni armadi na razpolago prvi jugoslovanski aeroplani. To kar je bil Krupp v Essenu za Nemčijo, hoče napraviti Jugoslavija v Kraljevu poleg Niša, v prirodni soteski, ki je nedostopna po zraku in po zemlji. Gre za pravo sokolsko gnezdo, s katerega lahko polete sokoli na vse strani. Zgrajena je odlična cesta od Kraljeva do Beograda, prvi krasen primer za reorganizacijo cest. Železniški program glede zveze z morjem je

vsega — potem bi — tak bi —

Vejvaru je odrevenel jezik, lasje so se mu zježili na glavi. Bil je popolnoma pri koncu, ni vedel, kaj bi in je umolknil. Vrsta misli se mu je pretrgala, jezik mu je odpovedal — bil je gotov.

Pepica morda še razumela ni, v čem je njen plesalec obtičal, ni slutila, da bi se sedaj najrajši v zemljo pogreznil, in pahljala se je hitro s pahljačo. Gospa Kondelikova jo je pogledala in je pretrgala molk, za mladega moža tako neznosen.

»Tebi je vroče, kaj ne, Pepica? Kaj pa, ali nočeš iti malo na hladnejši zrak, v predsobo?«

In že je vstala.

Gospod Vejvaru je spremil dami do zavese, nemo se je poklonil in se vrnil v dvorano. Ah, on bi se tudi rad na kak način ohladil, ampak zanj ni zadostj predsoba — najrajši bi zlezl v restavracijsko klet nasproti, v ledenico. Zakaj bilo mu je, kakor bi bil v ognjeni peči.

Z vso slastjo bi se sedaj zmuznil — toda ni mogel. Saj mora plesati z gospodično Pepico bésedo, ki jo je obljubil, in ta se začne za trenutek, in pa mazurko in polko, in kvadriljo in po kvadrilji valček! Mora vztrajati!

Obstal je v kotu za pijaninom, pridružil se tam trumici »boječih« in se je trudil, kako bi popravil »strašni utis«, ki si ga je slikal z najgroznejšimi barvami.

Ni se domislil — in že je zazvenela predigra bésede. Pepica je bila zopet na svojem mestu, gospodu Vejvaru ni ostajalo drugega, kakor da jo je odpeljal k plesu.

že deloma izveden, ostalo je odvisno od pričakovanega inozemskega posojila. Dasiravno to ni toliko znano, je pa vendar res, da se cestno omrežje v Jugoslaviji neprestano izpopolnjuje in popravlja za avtomobile in kamijone. Vsa ta dela požirajo milijone in milijarde... Ne vemo, če je to pisanje toliko občudovanje kolikor prepiranje evropskega javnega mnenja, da se naši državi ne da zunanega posojila, češ da bi se izključno uporabilo za oboroževalne svrhe.

PERJE

pravo češko
higijenično
čiščeno, me-
sano 48 Din,
boljše 74 Din,
fino belo
110 Din, naj-
finiješe belo
210 Din, puh
sivi 130 Din,
beli 360 Din.

Zima 34, 55, 100 Din, platno za prtiče 30, 38, 51 Din, gube zimnice 390 Din, pernice 460, 670 Din, zglavniki 138 Din, klot odeje 200, 290, 370 Din, flanel odeje 47, 97 Din, zastori madras 78, 89, 102 Din, posteljne garniture 290, 420 Din, preproge m 2250, 36, 48 Din, prodaja samo v soljnih dobri kvaliteti veletrgovina

R. STERMECKI, CELJE

Prevzame se ureditev hotelov, zavodov in bolnic. Oglejte si izložbo in ogromno zalogo. Nakup neprisljen.

Radikali med seboj...

Za včeraj je bil sklican v Prokuplje manifestacijski shod pristaev radikalnega glavnega odbora, ki naj bi zavzel svoje stališče napram Vukičevićevemu vladnemu krilu. Že v soboto so odpotovali najuglednejši člani glavnega odbora v Niš, s istim vlakom pa se je vozil tudi minister dr. Dragiša Cvetković s svojimi pristaši, med katerimi je bil poslanec Bojović, polbrat morileca Puniše Račića. Včeraj zjutraj so se vsi odpravili v Prokuplje. Kmalu po prihodu zunanjih udeležencev se je začel shod na prostem. Navzočih je bilo okrog 5.000 ljudi. Obě struji sta bili skoraj enako močno zastopani in že pred shodom je prišlo med njima do ostrega prerekanja. Že ob otvoritvi shoda so začeli nasprotniki pod vodstvom ministra Cvetkovića in posl. Bojovića demonstrirati. Napetost med obema taboroma se je stopnjevala od minute do minute. Čim se je pojavil na govorniškem odru glavni govornik, bivši ministrski predsednik Nikola Uzunović, je nastalo splošno prerivanje, ker so začeli pristaši ministra Cvetkovića pod vodstvom posl. Bojovića pritiskati proti odru. Ko je Uzunović uvidel, da ne more govoriti in da bo prišlo do pretepa, se je umaknil z besedami: »Bratje, prišel bo dan, ko bomo mogli zopet svobodno govoriti, ko ne bo več teh političnih razbojnikov!« Nato je hotel govoriti bivši prometni minister posl. Anta Radojević, a tudi on ni prišel do besede. Vukičevići so med silnim truščem pritiskali od vseh strani in končno zasedli govorniški oder. V tem je skočil na oder domačin Selmić in začel govoriti, a je moral kmalu prenehati, ker so ga Cvetkovičevi pristaši kratkotalo vrgli z govorniškega odra. Pristaši glavnega odbora so nato navalili proti odru in ga skušali znova zasesti. Vnel se je pretep, ki se je kmalu izpremenil v srdito bitko med obema taboroma. Obdelovali so se s koli, kamenjem in golimi rokami; padlo je tudi več strelcov. Pravijo, da je bilo v tej bitki ranjenih okrog 50 ljudi. Končno je prišel sreski poglavar z oddelkom orožništva in razgalen shod. Pristaši vlade so seveda zadovoljni s potekom shoda, dočim vlada med pristaši glavnega odbora, ki so hoteli s tem shodom pričetj ofenzivo proti Vukičevićevemu vladnemu krilu, silno ogorčenje.

Občinske volitve v Splitu in v ljubljanski okolici.

Pri občinskih volitvah, ki so se vršile v nedeljo v Splitu, je KDK sijajno zmagala in dobila ogromno večino glasov. Zvečer je manifestirala po mestu velika množica in vzklikala voditeljem KDK. V Splitu (v mestu in okolici) so dobile: SDS 912 glasov (6 mandatov), HSS 1554 (10), HFSS 1149 (7), lista dr. Tartaglie 1293 (8), radikali 413 (2), HSS sinjska 95 (0), gospodarska lista 102 (—), republikanska delavska zveza 1248 (7), HPS 233 (1), davidovičevci 113 (0).

Občinske volitve v ljubljanski okolici so izpadle sledeče (iz Medvoda in

Podgorice rezultati še niso znani):

Moste pri Ljubljani: Napredna gospodarska lista 282 glasov (13 mandatov), Krščansko-socialna lista 436 glasov (20 mandatov). Od zadnjih volitev v Narodno skupščino so naprednjaki porasli za 122, klerikaleci pa padli za 90 glasov. Komunisti in večina socialistov se volitev ni udeležila.

V Zgornji Šiški je dobila Gospodarska lista (SKS) 89 glasov (4 mandati); Gospodarska lista g. Ivana Zakotnika (SDS) 223 (11), SLS 114 (5), Splošna delavska lista 114 (5). Od 735 volilnih upravičencev jih je volilo 540.

V Devici Mariji v Polju je izid naslednji: Gospodarska lista (SLS in drugi) 286 glasov (9 mandatov); Krščansko-socialna lista 56 (2); Lista združenih delavcev in kmetov 116 (3); Delavska zveza (SLS) 120 (4); Socijalistična lista 92 (3); SDS 131 (4).

Št. Vid nad Ljubljano: SDS 79 glasov (3 mandati); SKS 73 (3); Lista javnih nameščenecv (napredni) 81 (4); Delavska lista (SLS) 156; Obrtna (SLS) 66; Kmetška (SLS) 132 (skupno zadnje tri liste 15 mandatov).

V Grosupljem je dobila lista SKS 70 glasov (3 mandate), klerikalna Kmečka zveza 28 (1), lista malih obrtnikov (SDS) 43 (2) in Adamičeva (SLS) 200 (11). Volilnih upravičencev je 480, volilo pa je 341.

Domače vesti.

d Povratek kraljevske dvojice iz Pariza. Kralj in kraljica sta se v soboto zvečer odpeljala z orijentekspresom iz Pariza. V noči od nedelje na ponedeljek okrog pol 1. je prispel dvorni vlak, ki so ga formirali na Rakeku, v Ljubljano. Na kolodvoru so se zbrali predstavniki oblasti, vendar se vladar ni pojavil. Danes opoldne sta prispela kralj in kraljica v Beograd.

d Eksploatacija Radičeve smrti. Nekaj mesecev sem že neprestano hodijo starejši in mlajši ljudje tudi pri nas od človeka do človeka in prodajajo razne knjige, brošure, znake, slike itd. največ v spomin Radiću, pa tudi junjskim žrtvam sploh. Ker se nam zdi, da so mnogi od teh prodajalcev neresni, celo židovski tipi, bi svetevali vodstvu KDK, da bi oficijelno označilo, katere knjige, slike ali znaki se prodajajo bodisi v prid družinam padlih, bodisi v kak naroden ali kulturni namen, da se bode vedelo zlasti slovensko občinstvo, ki vseh teh stvari ne pozna, ravnanje. Da bi kaksi jajtelesi ali drugi temni elementi izkoristili Radičovo smrt v nelepe pridobitne namene, to se nam zdi malo preveč.

d Razdelitev srednješolskih štipendij. Kuratorij ustanov trgovca Antona Kolenca v Celju je razdelil v svoji seji, ki se je vršila v petek, dne 16. t. m. zvečer, ustanove za srednješolce. Od 80 prošelj jih je bilo odklonjenih 8, 72 prosilcem pa so bile podeljene štipendije po 100—150 Din. Štipendij so bili deležni učenci drž. realne gimnazije, obeh meščanskih šol in dvorazredne trgovske šole v Celju. S srednješolskih zavodov v drugih mestih so prišli v poštev samo oni učenci, ki so doma v gornjegrajskem okraju.

d Smrtna kosa. V soboto, dne 17. t. m. sta umrli v celjski javni bolnici ga. Marijana Hronovskij, soproga okrajnega zdravnika g. Arturja Hronovskega iz Poljčan, v starosti 25 let in ga. Josipina Weingerl, soproga postajenačelnika iz Šostanja, v starosti 27 let. Ga. Weingerlova je umrla na škrlatici. To rodbino je zadela tragična usoda. Pred kratkim je umrl na škrlatici eden otrok, v bolnici pa še ležita radi iste bolezni oče in drugi otrok. Obema rodbinama naše iskreno sožalje!

d »Die Buchhandlung Slomšek« ponuja v »Cillierci« vstopnice za koncert »in der deutschen (Marien) Kirche.« »Noñ olent« — groši namreč, četudi se jih na ta način lovi v — »Cillier Zeitung«. Če si gospodje okrog »Buchhandlung Slomšek« prečitajo natančno isto številko »Cillierce«, bodo morda uvideli, kako sramotno je tako ponujanje...

d S sprehda na Celjsko kočjo nam je poslal izletnik šopek trobentic, vijolic, zajčkov, rdečih jagod, encijana itd. Prijatelji prirode, potrudite se v okraj. Zdravnika g. dr. Arturja Hročilo za izlet vam bo šopek zadnjih cvetk pred zimo.

d Poročil se je včeraj v nedeljo pri Sv. Jožefu nad Celjem g. Franc Lešnik, mizarški pomočnik pri g. Vrenku, z gđc. Minko Peternelovo, blagajničarko pri tvrdki Ravnikar. Bilo srečno!

d Aeroklub Celje. Dne 17. novembra se je vršilo propagandno predavanje v drž. dvorazredni trgovski šoli v Celju. — Dne 25. novembra se vrši propagandno predavanje v Šmarju pri Jelšah.

d Umrl je v celjski javni bolnici 16. novembra 73-letni prevzitar Jernej Bevk iz Radeč.

d Celjska obrtna nadaljevalna šola je začela šolsko leto 1928/29 v nedeljo, dne septembra in jo obiskuje 330 vajencev ter 93 vajenk, skupno torej 423, izmed katerih jih je iz mesta Celja 324, iz celjske okoliške občine 86, iz teharske 11 ter 2 iz Ljubecne. Po narodnosti je 405 Slovencev, 9 Hrvatov, 6 Srbov in 3 Nemci. Po veri pa 416 rim. katolikov, 6 pravoslavnih ter 1 evangelijski. Pouk se vrši v 9 moških in 3 ženskih razredih in sicer v 2 pripravljalnih razredih, 5 prvih razredih, 4 drugih razredih ter 1 (moškem) tretjem razredu.

d Poskušen samomor v celjskem hotelu. V petek, dne 16. t. m. se je nastanila v hotelu »Evropi« v Celju 32-letna privatna uradnica Danica Jemeršičeva iz Zagreba. Ker Jemeršičeva v nedeljo, dne 18. t. m. dopoldne ni zapustila svoje sobe, je sobarica opoldne potrkala na njena vrata. Ker se ni nihče oglašil, je odšla, a je prišla ob pol 2. uri popoldne v drugič trkat. Tudi sedaj se ni nihče oglašil, samo vzdihovanje je bilo slišati iz sobe. Sobarica se je ob pol 4. popoldne znova vrnila in zahtevala od Jemeršičeve, naj odpre vrata. Ker ni bilo odgovora, je sobarica poklicala ljudi, ki so vrata s silo odprli. Nudil se jim je neobičajen prizor: Jemeršičeva je ležala nepremično na postelji, v kozarcu na nočni omarici pa je gorela večna luč, poleg nje pa je ležala svetinja Matere božje. Na nočni omarici je bilo še troje poslovnih pisem in 60 Din za soho in kurjavo. V sobi so našli tudi mal kovečeg s perilom in člansko izkaznico hrvatskega trgovskega društva »Merkur«. Poslovilna pisma so bila naslovljena na Josa in Ružo Jemeršič, na Sonjo Jemeršič in na Filipa Majerja v Zagrebu. Iz tretjega pisma je razvidno, da je Jemeršičeva hotela vzeti življenje zaradi nesrečne ljubezni. Nezvestno so takoj prepeljali v bolnico, kjer so ugotovili, da je zavzela precejšnjo dozo veronala in ji izprali želodec. Njeni svojci so bili brzojavno obveščeni o dogodku. Jemeršičeva se je danes zavedla in ji gre že na bolje.

d Še eden poskušen samomor. V nedeljo, dne 18. t. m. si je pogнал v Kamenem pri Št. Jurju ob juž. žel. v pokoju živeči 57-letni profesor Jakob Kristan s samokresom kroglo v prsa. Krogla je obtičala tik pod srcem. Težko ranjenega so prepeljali s popoldanskim vlakom v Celje in ga oddali v bolnico, kjer so takoj izvršili potrebno operacijo. Ranjenec se je še le danes zavedel. Njegovo stanje je težko, upati pa je, da kljub temu okreva. Vzrok njegovega dejanja še ni pojasnjen.

d Požar na Ostrožnem pri Celju. V noči med petkom in soboto je zgorel kozolec posestnika Pajka na Ostrožnem. Posestnik je bil zavarovan le za nizko vsoto in trpi precejšnjo škodo. Pri gašenju je marljivo pomagala celjska požarna bramba s svojo motorno brizgalno.

d Nezgoda na novi stavbi. Pri stavbi mestne stanovanjske hiše pri »Kroni« je padla na delavca Aleksandra Bučarja truga za malto in ga je precej poškodovala. Nepazljivost ali nemarnost?

d Avtomobilska nezgoda. V petek popoldne je povozil tovarni avto tvrdke Krašovic iz Zalca na Kralja Petra cesti v Celju sedeminpolletnega sinčka Gjoka Bogdanovića, umir. freg. kap. stanujočega na Jožefovem hribu. Fantek je prišel iz Askerčeve ulice in je hotel čez cesto. Ker se je hotel najpreje izogniti nekega ročnega voza in potem tovarnega voza z lesom, je re-vež prišel pod avto, ki mu je tekel čez noge pri trebuščku. Imel je še toliko sile in poguma v sebi, da se je sam izvlekel izpod avtomobila, na to pa je onemogel. Spravili so ga v bolnišnico.

d Mestno parno in kadno kopališče v Celju, ki je na novo adaptirano, je odprto: I. kadno kopališče: vsak delavnik za moške in ženske od 8. do 19. ure; II. parno kopališče: a) za moške ob pondeljkih in četrkih od 8. do 19. ure; b) za ženske ob torkih in petkih od 8. do 19. ure. Maser in maserka sta na razpolago občinstvu v času, navedenem pod točko II.

d Hotelski tat. Ko se je v petek zvečer trgovski potnik Maks Kornitzer z Dunaja oddaljil za nekaj minut iz portirske lože v celjskem hotelu »Evropi«, kjer je čakal na nekoga, mu je neznan tat odnesel kratko zimsko suknjo, vredno 2.000 Din.

d Trotoarji po mestu niso za slučaj poledice v idealnem redu in nesreče niso izključene. Hišni posestniki bi naj napake že sedaj odpravili.

d Družba sv. Mohorja v Celju šteje, kakor je razvidno iz njenega koledarja za l. 1929, 51.049 članov (za 2.712 več ko v l. 1928). Na Primorskem ima družba le še 76 članov, na Koroškem 2.483 (za 176 manj ko v l. 1928).

ODEJE

šivane in flanelaste, posteljne garniture, zavese, dobite najceneje pri
Franc Kolbezen,
Celje, Prešernova ulica 3.

d Ustanovitev rešilnega oddelka v Celju. Da se more dobiti pregled, je li načrt za ustanovitev prepotrebne rešilne stanice v Celju in za njega okoličnic, se bavijo nekateri člani »Prostovoljnega gasilnega društva celjskega« z nabiranjem podpisov za prostovoljne prispevke v gori označeni namen. Že sedaj se more z veseljem ugotoviti, da je med meščanstvom za ustanovitev rešilne stanice v Celju prav živahno zanimanje. Danes si usoja gasilno društvo ponoviti, da se bo s pobiranjem omenjenih prispevkov pričelo le tedaj, če bo obči uspeh nabiralne akcije povsem dovoljen in uresničenje plemenitega načrta zasiguran. Omenjeni prispevki se bodo v časopisih objavili in more vsakdo, tudi pod oznako »Neimenovan« darovati namenjeni znesek.

d Miklavževa prireditev. Najrevnejše učence okoliške deške šole v Celju (v prvi vrsti one iz Gaberja) bo letos obdaril Miklavž v nedeljo, dne 2. decembra ob 3. uri popoldne v šolski telovadnici. Velikodušne darove je naklonilo tudi letos »Podporno društvo za revne otroke v Gaberju«, ki se vse leto trudi, da more oblačiti za zimo čim več otrok. Šolsko upraviteljstvo izreka tem potom svojo najlepšo zahvalo imenovanemu društvu. — Poleg nastopa Miklavža, ki bo obdaril uboge učence, se uprizaro igr »Napoleonov samovar«, nastopi otroški pevski zbor in iz prijaznosti sodeluje tudi orkester celjskega godbenega društva. Zato že danes vabimo na to prireditev vse prijatelje uboge mladine, pridite, da z majhnim prispevkom pripomorete do Miklavževega veselja naši revni šolski deci.

d Za Dijaško kuhinjo se je nabralo v nedeljo 18. t. m. na gostiji gosp. Lešnika pri g. Vrenku na Jožefovem hribu 100 Din.

d Odbor plesnih vaj maturantov vljudno naznanja cenj. občinstvu, da se vrši zaključni plesni venček 1. februarja 1929 in ne 2. februarja, kakor je bilo pomotoma javljeno. Prosimo vsa društva, da blagovolijo dijaško prireditev upoštevati in naj ne prireajo na ta dan svojih prireditev. — Odbor.

d Izžrebani porotniki za IV. redno porotno zasedanje pri okrožnem sodišču v Celju, ki se prične dne 10. decembra 1928. A. Glavni porotniki: Schnabel Filip, trgovec, Stražica 24; Ašič Ivan, pos. in župan, Gorica; Arlič Franc, posestnik, Socka; Petelinšek Franc, kolarski mojster, Oplotnica; Zangger Dušan, veletrgovec, Celje; Hönlmann Ivan, trgovec, Celje; Jelen Blaž, posestnik, Višnjavas; Pilih Jakob, posestnik, Trnovlje; Detiček Ivan, trg. in gostilničar, Pesje; Hovnik Ivan, posestnik, Sele; Zagoričnik Vinko, posestnik, Podvin; Sotošek Albin, trg. in posestnik, Podsreda; Cimperšek Rudolf, pos. in gostilničar, Sevnica; Rojnik Ivan, trgovec, Slovenjgradec; Brinovec Ivan, posestnik, Vransko; Čilenšek Franc, posestnik, Kapljavas; Derča Franc, posestnik,

Gomilsko; Fleck Peter, trgovec, Loče; Čretnik Ivan, posestnik, Podgorje; Koschier Maks, pos. in kovač, Laško; Jermančnik Anton, posestnik, Varpolje; Tischler Rihard, trg. in pos., Velenje; Kveder Josip, trgovec, Celje; Löschnig Ivan, trgovec, Rog. Slatina; Motoh Franc, kroj. mojster, Celje; Zore Franc, pos. in trgovec, Kojnice; Kalan Franjo, lesni trgovec, Celje; Jug Franc, trgovec, Celje; Lenko Josip, posestnik, Sv. Peter v Sav. dolini; Smertnik Josip, ravnatelj, Celje; Grilec Ignac, mizar in pos., Gaberje 140; Kač Ferdo, posestnik, Šmartno pri Slovenjgradcu; Rauter Franc, nadučitelj v p., Planina; Turnšek Jože, posestnik, Kapljavas; Natek Ivan, pos. in lesni trgovec, Tabor; Dobovičnik Franc, trgovec, Celje. — B. Nadomestni porotniki: Ožek Miha, avtomonter, Celje; Robek Anton, gostilničar, Celje; dr. Alojzij Rakun, odvetnik, Celje; Kralj Franc, posestnik, Gorica; dr. Vrečko Dragotin, odvetnik, Celje; dr. Milko Hrašovec, odvetnik, Celje; Gruden Mirko, bančni ravnatelj, Celje; Kovač Jakob, kroj. mojster, Celje; Možina Ivan, ravn. mestnega mlina, Celje.

d Koliko članov bodo šteli bodoči okrajni zastopi? Kakor znano, bodo volili občinski odbori dne 3. februarja 1929 okrajne zastope, ki bodo šteli: mariborski 44 članov (87.095 prebivalcev in 85 občin), ptujski 27 (54.478 prebivalcev in 79 občin), celjski 25 (50.836 prebivalcev in 24 občin), šentlenski 11 (21.794 prebivalcev in 59 občin), ormoški 10 (20.468 preb. in 30 občin), konjiški 10 (19.742 prebivalcev in 25 občin), slovenjbiški 9 (18.672 prebivalcev in 43 občin), gornjeradgonski 9 (18.468 prebivalcev in 39 občin), šmarnski 9 (17.250 prebivalcev in 15 občin), kozjanski 8 (16.470 prebivalcev in 25 občin), gornjegrajski 8 (15.873 prebivalcev in 11 občin), slovenjgraški 7 (14.179 prebivalcev in 18 občin), ljutomerski 7 (13.884 prebivalcev in 29 občin), marenberski 7 (13.608 prebivalcev in 16 občin), šoštanjski 7 (13.038 prebivalcev in 9 občin), zagorski 6 (12.127 prebivalcev in 22 občin), vranski 5 članov (10.859 prebivalcev in 9 občin).

d Obsojen je bil nekdanji znani mariborski odvetnik dr. Mravlag v Ljubnem na Gornjem Štajerskem radi raznih manipulacij na tri tedne strogega zapor.

d Zmaga napredne mladine na ljubljanski univerzi. V soboto so se vršile na ljubljanskem vseučilišču volitve v Svet slušateljev ljubljanske univerze. Od cca. 1400 slušateljev jih je glasovalo 920. Lista enotne napredne omladine je dobila 389 glasov (3 odb.), klerikalci (skoraj polovica bogoslovcev) 340 glasov in 3 odb., napredni disidenti 114 glasov in 1 odb., socialisti 77 glasov in nobenega odbornika.

d S hmelijskega tržišča v Žatcu. Promet v Žatcu je bil minuli teden miren. Cene so nekoliko popustile. Po dosedanjih podatkih Hmeljarske zveze je iz prve roke prodanih že 75 odstotkov letošnjega pridelka. Signiranih je bilo do 14. novembra t. l. v Žatcu 56.491 stotov (po 50 kg) letošnjega hmelja. Jugoslovanski tranzitni hmelj notira 600 do 900 Kč za 50 kg. Nadalje omenjamo, da se je 10. in 11. t. m. vršila v Žatcu 6. razstava pivovarskega ječmena in hmelja. V Nürnbergu se je kupilo mnogo jugoslovanskega blaga po 70—100 mark (neocarinjeno). Zaloge se vedno bolj manjšajo. Poročilo tvrdke Sigmund Kohnstamm iz Nürnberga pravi, da je v Savinjski dolini le še par tisoč stotov blaga, ki pa bodo hitro razprodani, ker je kupčija živahnjša in so se cene tudi zvišale, za nekatere še vskladiščene boljše vrste na najvišjo septembersko višino.

d Drzna ponevernika. Pred dvema mesecema sta v Osijeku poneverila tvrdki Radanović zasebni uradnik Štefan Kosamović in poštni pripravnik Franjo Jelčić 200 tisoč dinarjev. Oba sta pobegnila in sta sedaj pisala v Osijek karto iz Montevideja v Urugvaj, na kateri pozdravljata Osječane.

d Gospodinje — prepričajte se o izborni kvaliteti pražene kave — fino aromatičnih mešanic tvrdke A. Fazarinc, Celje. Lastna, najmoderneje urejena pražarna. 37

d Skrbna mati ne daje otrokom prave kave, temveč jim kuha redno žiko. Ve, da je žika izdelana iz rženega slada, ki je kot hranilo neprecenljive vrednosti za rast človeka.

Pukovnik Purič

ima krsnu slavo 21. t. m.

d Z maribrskega tržišča. V soboto je bilo pripeljanih na trg 10 voz sena, 2 vozova otave in 5 vozov slame. Seno se je prodajalo po 150—160, otava po 110—120 in slama po 60—70 dinarjev za 100 kg. — Na svinjskem sejmu je bilo prodanih od pripeljanih 302 komadov 221. 5—6 tednov stari prešički 90—100 Din, sedem do osem tednov 225—250, tri do štiri mesece 360—450, pet do sedem mesecev 480 do 500, osem do deset mesecev 550 do 650, enoletni 1000—1200; kilo žive teže 10—12.50, mrtve teže 16—18.

Za črne suknje,

obleke ter sportne plašče
dobite najceneje

v novi manufakturni in ročni trgovini
FRANC KOLBEZEN, Celje
Prešernova ulica 3

Sokolstvo.

Sokolska proslava Ujedinjenja v Celju. 10-letnico Jugoslavije praznuje Sokolsko društvo v Celju naslednje: Na predvečer praznika Ujedinjenja, v petek, dne 30. novembra 1928 ob 20. uri se vrši v celjskem mestnem gledališču svečana sokolska akademija z nagovorom br. staroste in z izbranimi telovadnimi točkami. Sodeluje celjsko godbeno društvo. — Drugi dan, dne 1. decembra dopoldne ob 10. uri se zbere v mestni sokolski telovadnici celokupno članstvo, naraščaj in deca »Celjskega Sokola« k slovesni sokolski zapirski, ki jo polože novi člani v roke br. staroste ob razvitem društvenem praporu. Zvečer istega dne se udeleži članstvo korporativno skupne proslave vseh nacionalnih organizacij v Celjskem domu.

Sokoli in prijatelji naše organizacije! V dne 30. novembra in 1. decembra 1928 obhajajo kakor ostala sokolska društva tudi stari »Celjski Sokol« na svečan način 10-letnico Ujedinjenja. Pričakovali smo, da bo vsa Jugoslavija 10-letnico uresničenja naših stoletnih sanj praznovala v pri srčnem bratskem objemu in v popolnem sporazumu. Politični dogodki tekočega leta so to preprečili. Prijadniki naše edine zdrave in največje nacionalne jugoslovanske organizacije čutijo gotovo najbolj vso težko bolesto, ki razjeda srca vseh odkritih prijateljev naše mlade države ob pogledu na naše razmere ob 10-letnici Jugoslavije. Z veliko skrbjo gledamo Sokoli v jugoslovansko in slovansko bodočnost. Naša organizacija je postala po preteklih 10 letih še bolj potrebna, naše sokolsko delo se mora še povečati, število naših pripadnikov še pomnožiti! Ko obhajamo v bližnjih dneh naš narodni praznik, dajmo izraza in duška svojemu stremljenju in navdušenju za enotno Jugoslavijo. Jugoslovanski Sokoli, pokažimo vsej naši javnosti in vsemu svetu, da smo isti, kot smo bili pred 10 leti. Naj ne bo v Celju nobenega našega prijatelja, ki bi se ne udeležil sokolskih proslav 30. novembra in 1. decembra 1928 v našem mestu, ki je neštetokrat, ne le v svobodni Jugoslaviji, temveč vedno tudi v prejšnjih težkih avstrijskih časih, pokazalo svojo ljubezen do slovenske in jugoslovanske domovine.

Miklavžev obhajajo letos Celjski Sokol na dveh krajih, v Gaberju in v Celju. V Sokolskem domu v Gaberju bo Miklavž obdaril 5. decembra t. l. popoldne ob pol 15. uri deco in naraščaj, v mestu pa se vrši Miklavžev večer za članstvo in naše prijatelje v Narodnem domu ob 20. uri. Vstopnina v Gaberju za odrasle 4 Din, za otroke 2 Din, izvzemši sokolsko deco in naraščaj, ki imata prost vstop. V Narodnem domu pa znaša zvečer vstopnina 5 Din.

Vstopnice za slavnostno sokolsko akademijo 30. novembra zvečer bodo razprodajale po mestu članice Celjskega Sokola. Prosimo članstvo in naše prijatelje, da pridno posegajo po njih. Cene so znatno nižje kakor za gledališke predstave.

IVAN SANCIN:

Nekaj zapiskov iz dobe državnega prevrata v Celju.

(Dalje.)

Na kolodvoru smo imeli tiste dni jako neprijeten dogodek. Železniška straža, ki je drugače strogo, vendar pa taktno in pametno nastopala, se je vendar enkrat spozabila in zakrivila nehotelo veliko nesrečo, ki bi lahko postala še usodepolnejša, da nisem pravočasno posredoval. Kolodvorska straža je zaplenila na nekem vlaku, ki je prihajal z nemškim vojaštvom iz Italije, poleg drugih stvari tudi sodček marsale. Stari in dobri major, ki je vsak dan nadzoroval stražo na kolodvoru, je opazil ta sodček in ga je dal nabiti, naravno, da se poskuša, kaj je v njem. Privoščil si ga je kozarček in ga dal piti tudi vojakom. Niso sicer izpili vsega, toda marsala je marsala, veseli so bili in s tem tudi prekorajzni. Okrog 11. ure zvečer je prisopihal vlak z vojaškim transportom iz Maribora. Transport — cel bataljon — je bil popolnoma oborožen; v jednom ali dveh vozeh so imeli nastavljene celo strojnice. Vlak je vozil proti Zagrebu in je vozil domov vojaše s sedanjega našega državnega teritorija. Vsled nerazumevanja ali nesrečnega slučaja ali, kakor rečeno, vsled prevelike korajže je nekdo od naših službujočih podčastnikov zahteval, da mora transport izročiti orožje. Hrvatje so se temu uprli, došlo je do ostrega prepira in naš podčastnik je ustrelil z revolverjem v zrak, da alarmira stražo. Da bi ne bil tega storil! V vlaku povelja — in strojnice so začele peti. V tem momentu sem prispel pred kolodvor. Streljanje se je nadaljevalo, ljudje so bežali na vse strani, Madžari, ki so bili tudi s transportom, so začeli izstopati. Zaletel sem se na peron s klici, naj ogenj ustavijo. Trenutek ni bil posebno prijeten: kroglice so frčale okrog mene, potniki in vojaši so se skrivali za ogli ali pa ležali na tleh. Na moj krik so strojnice utihnile. Rezultat je bil žalosten. Na tleh je ležalo nekaj ranjenih italijanskih vojakov in mrtvih italijanski stotnik. Vračal se je siromak iz ujetništva in je čakal s kakimi 30—40 italijanskimi vojaki in častniki na vlak proti Trstu. Vsa sreča je bila, da ni bilo več mrtvih. Situacija smo sedaj mogli pregledati in ugotoviti. Poveljnik transporta, narednik, se je izgovarjal, da vendar ne gre, da bi se dali razorožiti doma, ker tega poprej niti niso dovolili Nemcem. Kaj smo hoteli? Bila je še vojska!

Tiste dni se je že tudi vrnilo s fronte veliko slovenskih častnikov. Nekateri se niso takoj prijavili, hoteli so pač pogledati domu, ker so bili dopusti za slovenske častnike dostikrat redka in dragocena stvar. Drugi so zopet vsled krajevnih interesov ostali doma pri narodnih stražah. Kontrola za sprejem častnikov v naš polk je bila zelo stroga. Kdor se je prijavil, je moral čakati, če ni bil že dobro znan, da se mu preiščejo kosti in mozeg. Častniški zbor je odločal, kdo se sprejme in kdo ne. Kdor se ni ponasal med vojno kot Slovan, ni bil sprejet. Hvala Bogu, da je bilo takih poturic vendar malo.

(Dalje prihodnjič.)

LISTNICA UREDNIŠTVA:

Laško: Brezplačno ponatiskujemo reklame samo za take prireditve, ki naroče v naši tiskarni potrebne tiskovine.

Vidovdanska ustava.

Poljudno-poučna razprava.
(Sestavil dr. Ervin Mejak.)

(Dalje.)

Oblastna samouprava vrši svoje posle v oblastni skupščini, ki se izvoli na podlagi splošne in enake volilne pravice za dobo štirih let. Na vsakih 10.000 prebivalcev pride po eden poslanec v oblastno skupščino. Izvrševalni organ oblastne skupščine je od nje izvoljeni oblastni odbor, obstoječ iz 5—8 odbornikov. Skupščina ima seveda tudi zase svoje predsedništvo.

Oblastna skupščina ima pravico izdajati o vseh stvareh svoje pristoj-

Celjska posojilnica d. d.

Stanje hranilnih vlog nad
Din 65.000.000.—

Stanje glavnice in rezerv nad
Din 8.000.000.—

v Celju

V lastni palači Narodni dom

Sprejema hranilne vloge.
Izvršuje vse denarne, kreditne
in posojilne posle. — Kupuje
in prodaja devize in valute.

Podružnici: Maribor, Šoštanj

Ročna dela!

Dobili smo v zalogo zadnje novosti za
božična darila

kakor barvaste, risane in slikane blazine, Millieux vseh vrst in kvalitet, izgotovljene blazine iz klobučevine, namizne letače, torbice za serviete, namizne prte vseh velikosti in kvalitet, stenske preproge, prte za šivalne stroje, garniture za kuhinjo, ročne torbice, predtiskana itd.

Tkanine za ročna dela, Smyrna volno, Tauben volno, Nordisch volno, Dalmacija volno, bast in DMC preje za ročna dela v vseh barvah.

Velika izbira okvirjev in bobnov za vezenje.

L. Putan, Celje

Oglejte si izložbe.

nosti *oblastne uredbe*, ki spominjajo na deželne zakone v bivši Avstriji. Ob lastni veliki župan ima pravico zadržati razglasitev oblastnih uredb, ki jih ne smatra za utemeljene v ustavi in ki se ne drže mej državnih zakonov ter pošlje take uredbe s svojim mnenjem državnemu svetu v končno odločitev.

Državna upravna oblast nadzira posle samoupravnih oblastev tudi po oblastnem velikem županu, ki ima tudi pravico zadržati izvršitev vsakega sklepa samoupravnih organov, ki ne bi bil osnoven v ustavi, zakonih ali v oblastnih uredbah, proti čemur se sme oblastni odbor pritožiti na državni svet, ki odloča končno veljavno.

Oblastna skupščina ima tudi pravico sklepati svoj letni proračun, ki ga pa mora odobriti finančni minister, pod čigar nadzorstvom se nahaja sploh vse gospodarstvo samoupravnih edinic.

V srezih opravlja skoro iste samoupravne posle, kakor v oblasti na enak način kot oblastna izvoljena *sreska skupščina* in njen izvrševalni organ *sreski odbor*. Na 1500 prebivalcev pride po eden poslanec v sresko skupščino. Sreska skupščina sklepa svoj letni proračun, ne izdaja pa nikakih uredb, pač pa ima pravico izdajati v mejah zakona pravilnike za upravljanje samoupravnih poslov sreza.

Sreski poglavar ima proti sreski skupščini in sreskemu odboru isto pravice kot veliki župan proti oblastni skupščini in oblastnemu odboru, samo, da je zoper njegove odločbe v tem oziru dopustna pritožba na upravno sodišče.

Pripomni se, da oblastna samouprava v državi že deluje od lanskega leta, niso pa še udeleževane sreske skupščine in sreski odbori.

V zakonu določenih primerih sme državna uprava ukiniti, seveda le začasno, samoupravo, posebno se to zgotdi pri nas velikokrat glede občin. V takih slučajih prevzame državna uprava samoupravne posle, ki jih izvršuje po *gerentu ali komisarju*.

Omenjeno naj še bo, da imamo v naši državi tkzv. kraljevska svobodna mesta in v Sloveniji tkzv. mesta z lastnim statutom, kakor Ljubljana, Maribor, Celje in Ptuj. Ta mesta opravlja jo za svoj okoliš večino siceršnjih poslov sreskega poglavarja ter so podrejena glede samostojnega delokroga neposredno oblastni skupščini oziroma oblastnemu odboru, glede prenešenega delokroga pa velikemu županu.

2. Upravno sodstvo.

Kot nekaka kontrola in zaščita, da upravne (tudi samoupravne) oblasti izdajajo svoje odločbe napram poedincem in udruženjem v skladu z zakonom in z zakonito uredbo ter s predpisi upravnega postopka, obstojajo v naši državi kot v skero vseh drugih modernih državah, *upravna sodišča* in nad njimi *državni svet* kot vrhovno upravno sodišče.

Dokler ne izide enotni zakon o ureditvi sodišč za vs državo, je določenih 6 upravnih sodišč: V Beogradu za Srbijo in Vojvodino, v Zagrebu za Hrvatsko in Slavonijo z Medimurjem, v Celju za Slovenijo s Prekmurjem, v Sarajevu za Bosno in Hercegovino, v Skoplju za Južno Srbijo in v Dubrovniku za Dalmacijo in Črno goro. Sedež državnega sveta pa je v Beogradu.

Vsakdo, čigar pravica se je kršila z nezakonitim aktom upravnega oblastva, ima pravico pritožbe na eno višje upravno oblastvo. Zoper odločbo tega višjega upravnega oblastva sme vložiti tožbo na upravno sodišče, če je pa eno upravno oblastvo minister, se pa vlačijo tožbo na državni svet, ki odloča tudi o pritožbah zoper razsodbe upravnih sodišč.

Razsodbe državnega sveta in pravo- močne razsodbe upravnih sodišč so za upravna oblastva obvezne. Ta ne morejo zoper tožiteljevo voljo ničesar činiti, kar bi nasprotovalo tem razsodbam.

Državni svet rešuje tudi spore med upravnimi oblastvi, med samoupravnimi oblastvi in med upravnimi oblastvi in med samoupravnimi oblastvi. V koliko sodeluje državni svet pri državnem sodišču kot sodišču nad obtoženimi ministri in pri nadzorstvu nad samoupravnimi edinicami, je že navedeno.

Predsednika in potrebno število sodnikov upravnega sodišča postavlja kralj na predlog ministra pravde izmed dvojnega števila kandidatov, ki jih izbere državni svet.

Člane državnega sveta postavlja tudi kralj, pa to na predlog ministrskega predsednika in sicer na ta način: polovico članov imenuje kralj izmed dvojnega števila članov, ki jih predlaga narodna skupščina, drugo polovico pa izvoli narodna skupščina izmed dvojnega števila, ki ga predlaga kralj.

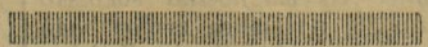
(Dalje prih.)

Pridno učenko

za šiviljo, sprejemem. Reharr, Celje, Za kresijo 6.

Moderne tiskovine

vseh vrst: knjige, lepake, letake, pisemske glave, kuverte, vabila i. dr. Vam nudi v okusni izvedbi in po zmerni ceni

Ceneno češko perje

1 kg sivoga opuljenega perja 70 Din, napol belo 90 Din, belo 100 Din, boljše 125 in 150 Din, mehko kot puh 200 in 225 Din, boljša vrsta 275 Din. Pošiljatve carine prosto, proti povzetju od 300 Din naprej poštne prosto. Vzorec zastoj. Blago se tudi zamenja in neugajajoče vzame nazaj. — Naročila samo na **BENEDIKT SACHSEL, LOBEZ ŠT. 20 pri Plznu (Češka kovaška)**. Poštne pošiljke rabijo iz Čehoslovaške v Jugoslavijo približno 10 dni.

Prva južnoštajerska vinarska zadruga v Celju

Cankarjeva ul. št. 11

priporoča svoja izvrstna namizna ter odbrana sortimentna **VINA** vseh vrst v sodih in steklenicah po zmernih cenah. Vzorci na razpolago!

Meblovana soba

solčna, z elektr. razsvetljavo in posebnim vhomom se takoj odda. Zrinjsko - Frankopanska 3, I. nadst.

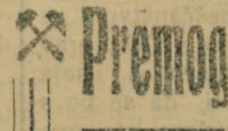
Stanovanje

obstoječe iz 4 sob. kuhinje in pritlikin, 2 se takoj odda. Naslov v upravi. 2

Odda se velika

prazna soba

v centru mesta. Naslov v upravi.

Premog

iz vseh rudnikov in najboljših vrste dobavlja in dostavlja najcenejše

Franje Jošt, Celje, Aleksandrova ul. 4

Gramofoni in plošče

iz tovarne Edison Bell-Penkala Ltd. kakor tudi plošče *«His Master's Voice»* in *«Columbia»* katere vodi imenovana tovarna na zalogi, se dobijo proti gotovini in po zelo ugodnih obrokih pri

Goričar & Leskovšek, Celje

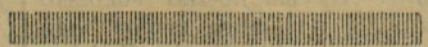
knjigarna in veletrgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi predmeti.

Novosti

za damske plašče, kostume, obleke itd.
ter največjo izbiro volnenih damskih nogavic
nudi po najnižjih cenah
manufakturna in modna trgovina
Miloš Pšeničnik,
Celje

Moderne tiskovine

vseh vrst: knjige, lepake, letake, pisemske glave, kuverte, vabila i. dr. Vam nudi v okusni izvedbi in po zmerni ceni

Zvezna tiskarna v Celju

Lastna knjigoveznica

Izvršuje vsa v njeno stroko spadajoča dela. Ljudske knjižnice imajo pri vezavi popust.